

Raport z ewaluacji wewnętrznej obszaru 2.4

Procesy edukacyjne są efektem współdziałania nauczycieli w Zespole Szkół Społecznych w Lubinie

Prezentowany raport jest wynikiem ewaluacji wewnętrznej przeprowadzonej w Zespole Szkół Społecznych w Lubinie przez Zespół ds. ewaluacji wewnętrznej, który został powołany na podstawie Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października 2009 w sprawie nadzoru pedagogicznego uchwałą Rady Pedagogicznej ZSS w Lubinie z dnia 11 października 2010 nr 3/10/2010-2011 .

Zadaniem zespołu było przeprowadzenie ewaluacji wewnętrznej (badania) obszaru 2.4 „Procesy edukacyjne są efektem współdziałania nauczycieli”, która polegała na zaplanowanym i podporządkowanym określonym rygorom metodologicznym zbieraniu i przetwarzaniu danych dotyczących warunków, przebiegu oraz skuteczności dotychczas podejmowanych działań.

Zespół pozyskiwał informacje niezbędne do przeprowadzenia badania (ewaluacji) z wielu źródeł, takich jak: ankiety dla nauczycieli, wywiady a dyrektorem placówki i szkolnymi pedagogami. Analizie podano również dokumentację szkolną oraz wykorzystano wiele spostrzeżeń, które są wynikiem obserwacji codziennej współpracy nauczycieli. Zastosowanie różnorodnych metod badawczych pozwoliło na przeprowadzenie i uzyskanie wyników badania charakteryzujących się wysokim stopniem wiarygodności. Miały na niego wpływ również profesjonalne zaplanowanie i wykonanie pracy. Ponadto wykonawcy, którzy są pracownikami Zespołu Szkół Społecznych w Lubinie, starali zachować ze swojej strony jak największy obiektywizm.

Badanie zostało zrealizowane w dniach 11.10.2010 – 20.01.2011 przez zespół ds. ewaluacji wewnętrznej w składzie:

1. Beata Petrykowska – wicedyrektor ZSS, nauczyciel j. niemieckiego - przewodnicząca zespołu,
2. Jarosław Paul – nauczyciel wychowania fizycznego
3. Katarzyna Woźnica – nauczyciel fizyki
4. Justyna Zaryczańska – nauczyciel języka polskiego

W badaniu szukano odpowiedzi na 4 kluczowe pytania:

1. Jakie wspólne działania podejmują nauczyciele przy tworzeniu procesów edukacyjnych?
2. W jaki sposób nauczyciele wdrażają wspólnie podjęte decyzje, ustalenia, a następnie analizują ich efekty?
3. Jakie korzyści odnoszą poszczególni nauczyciele/ zespoły nauczycieli ze współdziałania?
4. Jakie korzyści wynikają dla uczniów ze współdziałania nauczycieli?

Przeprowadzono badanie ankietowe, na które odpowiedziało 70% nauczycieli, przeprowadzono wywiady i rozmowy.

Wnioski i rekomendacje z ewaluacji wewnętrznej obszaru 2.4

Procesy edukacyjne są efektem współdziałania nauczycieli w Zespole Szkół Społecznych w Lubinie

Przeprowadzone badanie i analiza wyników dowodzą, że najlepiej wg ankietowanych nauczycieli ZSS w Lubinie współpraca w zakresie organizacji i realizacji procesów edukacyjnych układa się na poziomach edukacyjnych klas 1-3 SSP i I-III SGJ, natomiast najslabiej na poziomie klas 4-6 SSP.

Nauczyciele uczący w klasach 1-3 SSP twierdzą, że współpracują z pozostałymi nauczycielami uczącymi w tych klasach (89%), ze szkolnym pedagogiem (78%) oraz z wychowawcami (67%).

Nauczyciele twierdzą, że na bieżąco analizują postępy uczniów. Zgłaszają wszelkie problemy związane z zachowaniem uczniów czy też nauką do pedagoga szkolnego bądź logopedy. Wszelkie spostrzeżenia, pozytywne jak i negatywne, są przekazywane w formie ustnej. Jednocześnie ustalane są sposoby działania (pomocy) w szczególnie trudnych sytuacjach.

Współpraca z innymi nauczycielami przygotowującymi uczniów do kolejnego etapu edukacyjnego polega na konsultacjach dotyczących opanowania standardów, a następnie wdrażaniu ich w postaci dodatkowych kart pracy z ortografii, matematyki, bezpieczeństwa i innych.

W 56% nauczyciele twierdzą, że są analizowane wyniki testów kompetencji po klasie trzeciej. Jedynie 33% wie w jaki sposób są one wdrażane. Większość nauczycieli nie wie w jaki sposób są one wprowadzane w życie codzienne uczniów.

Jeśli chodzi o nauczycieli uczących w klasach 4-6, twierdzą oni, że współpracują z pozostałymi nauczycielami uczącymi w tych klasach (71%), ze szkolnym pedagogiem (57%) oraz z wychowawcami (57%).

Nauczyciele zgłaszają wszelkie problemy związane z zachowaniem uczniów czy też nauką do pedagoga szkolnego bądź logopedy. Wszelkie spostrzeżenia, pozytywne jak i negatywne, są przekazywane w formie ustnej. Jednocześnie ustalane są sposoby działania (pomocy) w szczególnie trudnych sytuacjach. Współpraca z logopedą/pedagogiem jest oceniana bardzo dobrze, ze względu na fakt, iż pedagog stale jest do dyspozycji, wspiera nauczyciela, podpowiada jak postępować z uczniem.

Tylko 50% ankietowanych, a są to przede wszystkim nauczyciele z większym stażem pracy, twierdzi, że współpracuje z nauczycielami przygotowującymi uczniów klas 4-6 do sprawdzianu. Grupa nauczycieli współpracujących twierdzi, że jest to współpraca pośrednia, tzn. stosują wspólne ustalenia dotyczące kształtowania umiejętności czytania poleceń, zapisywania informacji itp., które zostały poczynione na posiedzeniach Rady Pedagogicznej.

Niestety, aż 43% nauczycieli twierdzi, że nie wie w jaki sposób analizowane są wyniki sprawdzianu po klasie szóstej, a także jak wdrażane są wnioski z analizy. 14% pytanym nauczycielom przyznaje, że każdy nauczyciel samodzielnie analizuje wyniki sprawdzianu, 43% analizuje je w zespole nauczycieli. 43% badanych samodzielnie wdraża wnioski analizy do swojej pracy, 14% ustala wspólną strategię w zespole przedmiotowym.

Nauczyciele uczący w klasach gimnazjalnych twierdzą, że współpracują z pozostałymi nauczycielami uczącymi w tych klasach (90%), ze szkolnym pedagogiem (60%) oraz z wychowawcami (70%).

90% ankietowanych twierdzi, że współpracuje z nauczycielami przygotowującymi uczniów klas gimnazjum do egzaminu po klasie III. W tym celu stosują się do ustaleń z Rad Pedagogicznych, analizują testy próbne, konsultują dobór ćwiczeń, w zespołach przedmiotowych ustalają wspólne kryteria oceniania, ustnie wymieniają się doświadczeniami i spostrzeżeniami.

60% nauczycieli twierdzi, że samodzielnie analizuje wyniki egzaminu po klasie III. 30% stwierdziło, że analizuje je w zespole nauczycieli. Aż 80% nauczycieli stwierdziło, że samodzielnie wdraża wnioski z analizy układając rozkład materiału na kolejny rok szkolny.

W takiej sytuacji, gdy wiele strategicznych informacji przekazywane jest ustnie, gdy na podstawie ustnych informacji podejmowane są następnie kluczowe decyzje, należy niezwłocznie na wszystkich poziomach edukacyjnych w sposób sformalizowany udoskonalić, zmodyfikować narzędzia pracy potwierdzające podejmowane oraz systematyzujące wdrażane działania, które ułatwią pracę z daną klasą. Wprowadzenie nowych, udoskonalonych narzędzi pozwoli nauczycielom skupić się na konkretnych umiejętnościach, które wymagają dodatkowego ćwiczenia. Równocześnie

nowymnauczycielom będzie łatwiej i szybciej odnaleźć się w systemie i grupie oraz uzyskać większe wsparcie od kolegów. Szczególnie, gdy obecnie na poziomie klas 4-6 tego samego przedmiotu uczy kilku nauczycieli.

100% nauczycieli potwierdziło fakt, że wSSpSS są powołane zespoły przedmiotowe. Nauczyciele klas 1-3 twierdzą, że do spotkań dochodzi, gdy zajdzie taka potrzeba, wtedy dzielą się zadaniami i wykonują je samodzielnie. Praca w zespole przedmiotowym zwiększa komfort pracy, na bieżąco są analizowane zadania i projekty. Nauczyciele nie widzą potrzeby zmian w tym zakresie. Dodatkowo w klasach 1-3 zespół wymienia się swoimi spostrzeżeniami, uwagami i wnioskami.

Pośród nauczycieli klas 4-6 43% ankietowanych twierdzi, że nie dochodzi do spotkań zespołów. Pozostali twierdzą, że do spotkań dochodzi, gdy zajdzie taka potrzeba, wtedy dzielą się zadaniami i wykonują je samodzielnie. Nauczyciele widzą jednak potrzebę działania zespołów i wyrażają chęć spotykania się w tym celu.

Niemal wszyscy nauczyciele klas gimnazjalnych (90%) potwierdzają, że w szkole zostały powołane zespoły przedmiotowe. Z tego 50% ankietowanych twierdzi, że nie dochodzi do spotkań zespołów. Natomiast 30% twierdzi, że do spotkań dochodzi, gdy zajdzie taka potrzeba, wtedy dzielą się zadaniami i wykonują je samodzielnie. W większości nie wiedzą, czy zespoły wymieniają się doświadczeniem. Nauczyciele widzą jednak potrzebę działania zespołów i wyrażają chęć spotykania się w tym celu.

Dlatego, w celu podniesienia efektywności pracy zespołów szkolnych, rekomenduje się powołanie zespołu zadaniowego, który opracuje „Regulamin Zespołów Zadaniowych w ZSS”. Regulamin ten zostanie następnie zatwierdzony przez dyrektora ZSS w Lubinie. W regulaminie tym należy precyzyjnie określić długoterminowe oraz krótkoterminowe cele dydaktyczne (np. przygotowywanie projektów, konkursów międzynarodowych w j. angielskim, olimpiad), zadania poszczególnych zespołów i ich liderów.

Ze względu na odmienne wymagania dot. sprawdzania stopnia opanowania wiedzy i umiejętności po każdym etapie kształcenia rekomendujemy zmodyfikowanie dotychczasowego systemu pracy zespołów przedmiotowych powołując:

- Zespół przedmiotowo- wychowawczy klas 1-3 SSP,
- Zespół międzyprzedmiotowy klas 4-6 SSP ze względu na potrzebę kształcenia konkretnych umiejętności praktycznych. W tym celu warto opracować i wdrożyć system pracy nauczycieli, którzy w czasie indywidualnych zajęć lub warsztatów i projektów międzyprzedmiotowych będą realizować i poddawać ewaluacji jego założenia.
- Zespoły przedmiotowe klas I-III SGJ

Zespół ewaluacyjny jest zdania, że nowo powołany zespół międzyprzedmiotowy powinien niezwłocznie wypracować narzędzia pozwalające kształcić umiejętności badane podczas sprawdzianu szóstoklasisty.

Badanie wykazało, że na wszystkich poziomach współpraca nauczycieli, w tym również z wychowawcą polega także na wymianie doświadczeń, dzieleniu się pomysłami, ustalaniu planu uroczystości szkolnych i imprez, np. „20-lecie szkoły” przerwy trymestralne, Jasełka, kiermasze świąteczne, wycieczki międzyklasowe i integracyjne, wyjścia do teatru i kina czy biblioteki.

Współpraca nauczycieli to także przekazywanie informacji o uczniach przechodzących do kolejnego etapu kształcenia. 78% nauczycieli klas 1-3 SSP twierdzi, że przekazują teczkę wychowawców tj. diagnozy, opinie, informacje o szczególnych osiągnięciach lub trudnościach czy też informacje od pielęgniarki. Przekaz informacji następuje również w formie ustnej.

Ankieta wykazała, że nauczyciele klas 4-6 (71%) otrzymują informacje o uczniach klasy 3 od poprzedniego wychowawcy.

Natomiast w przypadku SGJ tylko 40% nauczycieli twierdzi, że otrzymują informacje o uczniach od poprzednich wychowawców/ nauczycieli.

Zarówno nauczyciele klas 4-6 SSP (100%), jak i SGJ (70%) widzą potrzebę uzyskiwania takich informacji.

W związku z tym, że część istotnych informacji od nauczycieli klas 1-3 przekazywana jest ustnie, a w przypadku gimnazjum najistotniejsze informacje o absolwentach SSP kontynuujących

naukę w gimnazjum jest przekazywana sporadycznie, należy sformalizować sposób przekazywania tych informacji opracowując np. stosowny formularz.

Nauczyciele, którzy współpracują z pedagogiem zaznaczyli, że zgłaszają wszelkie problemy związane z zachowaniem uczniów czy też nauką, uzyskują wsparcie i pomoc, współpraca jest według nich efektywna i przynosi realne korzyści. Wszelkie spostrzeżenia, pozytywne jak i negatywne, są przekazywane w formie ustnej. Jeśli zaistnieje potrzeba, poparte są opiniami z poradni. Ustalane są sposoby działania (pomocy) w szczególnie trudnych sytuacjach. Współpraca układa się pozytywnie.

Zdaniem Zespołu ds. ewaluacji wewnętrznej wskazanym byłoby poszerzenie form współpracy pomiędzy nauczycielami, wychowawcami a pedagogami szkolnymi poprzez organizowanie szkoleń dot. np. nowości pedagogiczno-wychowawczych, proponowanie ciekawych publikacji, jak również włączenie się w pracę zespołumiedzyprzedmiotowego klas 4-6 i przedmiotowych I-III SGJ poprzez omawianie i ustalanie sposobu realizacji zaleceń podanych w opiniach poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Współpraca pomiędzy nauczycielami to także wymiana doświadczeń i spostrzeżeń dotycząca organizacji konkursów czy też układania rozkładów materiałów (90%). Zwykle jest przeprowadzana w formie rozmów i dyskusji po konkursach (wnioski) lub w czasie ich przygotowania.

Koordinator ds. ewaluacji konkursów opracowuje obecnie nowe narzędzia, metody badania wyników uzyskiwanych przez uczniów ZSS w różnego typu konkursach oraz zasady współpracy z nauczycielami w celu uzyskiwania lepszych wyników. Wnioski z analizy będą systematycznie przedstawiane na posiedzeniach Rady Pedagogicznej. Rekomenduje się włączenie koordynatora ds. ewaluacji konkursów do Zespołu Szkolnego Programu Talent. Jest to program, w ramach którego uzdolnieni i utalentowani uczniowie rozwijają swoje umiejętności i pogłębiają wiedzę pod kontrolą nauczyciela. Na podstawie kart pracy z uczniem zdolnym wyłaniany są reprezentanci szkoły w różnego typu konkursach.

W ZSS nauczyciele chętnie uczestniczą w projektach, programach o zasięgu ogólnokrajowym czy regionalnym, takich jak np. „Owoce w szkole” , „Radosna szkoła” , „E-Szkoła” , „Szkoła wolna od przemocy” , „Junior Media” , „Bezpieczeństwo na drodze” oraz międzyklasowych, a w przypadku SGJ wymian międzynarodowych. Poza tym nauczyciele organizują warsztaty edukacyjne, jak np. „Eksperymenty, to coś dla nas” lub zajęcia dotyczące idei wolontariatu.

Niemal wszyscy nauczyciele ZSS w Lubinie deklarują uczestnictwo w projektach bądź programach edukacyjnych. Kierują się głównie tym, iż mogą zdobyć nowe doświadczenia, które następnie wykorzystują w swojej pracy. Najchętniej współpracują z osobami, z którymi mają dobry kontakt. Praca wtedy jest najowocniejsza. Najlepiej czują się w roli współorganizatora, rzadziej lidera.

Wyniki ankiety oraz wywiad z dyrektorem ZSS potwierdza, że nauczyciele współpracują ze sobą. Po raz pierwszy w roku szkolnym 2010/2011 do większości zadań nauczyciele zostali przydzieleni odgórnie, aby równomiernie obciążyć ich pewnymi zadaniami, które odpowiadają ich predyspozycjom. Podjęcie takiej decyzji jest wynikiem wnikliwej obserwacji pracy zespołów w poprzednich latach oraz analizy sprawozdań nauczycieli zamieszczanych w „Systemie oceny pracownika”. Należy podkreślić, że nauczyciele mają wpływ na swoje miejsce w zespole.